

bayram vermiştir. Bunlar Ramazan ve Kurban Bayramlarıdır”[2] buyurmuştur.

Ramazan ve Kurban bayramları hicretin ikinci yılından itibaren kutlanmaya başlanmıştır. O günden beri kutlana gelen bu iki bayram, Müslüman milletlerin aynı zamanda millî bayramları haline gelmiştir.

Bayram Günümlerini Nasıl Geçirmeliyiz ve Neler Yapmalıyız?

Her iki bayram da bayram namazı ile başlar. Sahabeden Beric ibn Zib’in naklettiğine göre Hz. Peygamber bu hususu, okuduğu bir bayram hutbesinde şöyle ifade buyurmuşlardır:

“Bu günümüzde yapacağımız ilk iş namaz kılmamızdır. Sonra diğer kurban keseriz. Her kim baysa yaparsa şüphesiz bizim sünnetimize uygun iş yapmış olur.”[3]

Bayram namazı, biri Ramazan bayramında, diğeri Kurban bayramında olmak üzere yılda iki defa kılınan iki rek’atlık bir namazdır. Bayram namazı Hanefî, Mezhebinde, Cuma namazının vâcib şartlarını taşıyan kimselere vaciptir. Şafii ve Malîkîler’e göre mükked, Hanbelîler’e ise farz-ı kifayedir.[4] Bayram namazına, mukellef olmayan kâtil ve çocuklarımızı da getirmeli ve onlara da bu mevacib havayı teneffüs ettirmeliyiz.

Peygamberimiz (a. s.), bayram günleri ve bu günlerin mevacibi hakkında şöyle buyurmuştur:

“Ramazan Bayramının birinci günümlerini yeme, içme ve ikram günleridir. Bunun için oruç tutmak senenin her gününde caiz olduğu halde, Ramazan Bayramının birinci günümlerini yeme, içme ve ikram günleridir.”[5] Hadiste belirtilmektedir ki, bayram günleri yeme, içme ve ikram günleridir. Bunun için oruç tutmak senenin her gününde caiz olduğu halde, Ramazan Bayramının birinci günümlerini yeme, içme ve ikram günleridir.”[6]

Bayram günlerinin yeme, içme ve sevinç günleri olması yanında, her birinin ayrı bir anlamı da bulunmaktadır. Ramazan bayramı, bir ay boyunca Allah’ın tutulan orucun arkasından verilen bir “genel iftar ziyafeti”dir; hâkimdir ve bu anlamından dolayı ona “fitir bayramı (iftar bayramı)” denilmiştir. Ramazan bayramının ilk günümlerini bu yılın ramazan orucunun iftarıdır. Böylece toplu iftar gününde oruçlu olmak, Allah’ın sembolik ziyafetine katılmamak anlamına gelir ki, bu doğru bir davranış olmaz.

Allah için kurbanların kesildiği kurban bayramı da ziyaretlerdir. Kurban bayramının Arefe ve bayram günleri, İslam dininin en seccedikin günleridir. Cccedik; Arefe günü, d;nyanın her tarafından gelen hacı adayları Arafat'ta toplanarak Allah'a yönelmekte ve O'ndan af ve bağış dilemektedirler. Arafat, İslam'ın birlik ve kardeşliğe verdiği nemin bir simgesidir. Bayram mutlak ibcced; olmadığı gibi, katıksız eğlenme de değildir. Bu iki hususu bir arada toplayan ibcced; ve itaatten tecrit edip, sadece oyun, eğlence, zevk ve saf g; olarak anlamak yanlış olduğu gibi, meşru oyunlardan ve mubah eğlencelerden soyutlayarak sırf bir ibcced; ve itaat g; olarak anlamak da hatalıdır. Cccedik; insanın manevcced; varlığı yanında, maddcced; varlığının da ihtiyacı vardır. İbadet ve itaatlerle ruh, kalp vb. manevcced; varlığımız tatmin edildiği gibi, ccced; eşitli ikram ve ziyafetlerle, belli ccceci;ler ccceci;inde yapılan meşru oyun ve eğlencelerle de maddcced; varlığımız tatmin edilmiş olur.

Meşrcced; sınırlar ccceci;inde yapılan oyun ve eğlenceler, bayramların ccceci;nde mevcuttur. Nitekim, Hz. Peygamber (a.s.), d;ğ;lerde olduğu gibi, bayramlarda da eğlenme ve oyuna karşı ccceci;kmemiş, hatta bunu teşvik etmiştir. Konuya ışık tutacak iki hadisi burada zikredebiliriz:

H. Aşe ccceci;validemiz ccceci;yle anlatır: #1583;#1582;#1604; #1593;#1604;#1610; #1585;#1587;#1608;#1604; #1575;#1604;#1604;#1607; #1608; #1593;#1606;#1583;#1610; #1580;#1575;#1585;#1610;#1578;#1575;#1606; #1578;#1594;#1606;#1610;#1575;#1606; #1576;#1594;#1606;#1575;#1569; #1576;#1593;#1575;#1579; #1601;#1575;#1590;#1591;#1580;#1593; #1593;#1604;#1609; #1575;#1604;#1601;#1585;#1575;#1588; #1608; #1581;#1608;#1604; #1608;#1580;#1607;#1607; #1608; #1583;#1582;#1604; #1575;#1576;#1608; #1576;#1603;#1585; #1601;#1575;#1606;#1578;#1607;#1585;#1606;#1610; #1608; #1602;#1575;#1604; #1605;#1586;#1605;#1575;#1585;#1577; #1575;#1604;#1588;#1610;#1591;#1575;#1606; #1593;#1606;#1583; #1585;#1587;#1608;#1604; #1575;#1604;#1604;#1607; #1601;#1575;#1602;#1576;#1604; #1593;#1604;#1610;#1607; #1585;#1587;#1608;#1604; #1575;#1604;#1604;#1607; #1601;#1602;#1575;#1604; #1583;#1593;#1607;#1605;#1575; #1610;#1575; #1575;#1576;#1575; #1576;#1603;#1585; #1575;#1606; #1604;#1603;#1604; #1602;#1608;#1605; #1593;#1610;#1583;#1575; #1608; #1607;#1584;#1575; #1593;#1610;#1583;#1606;#1575; “(Kurban bayramının ilk ccceci; g;lerinden birinde) Rasulullah (s.a.) yanıma geldi, karşımda Bu ccceci;s ezgilerini def ccceci;alarak okuyan iki kız vardı. Yatağına uzanmış ve m;barek yüml;zc; n; ccceci;evirmişti. Derken ccceci;eriye Hz. Ebu Bekir girdi. “Bu ne hal? Allah Rasul' n; yanında şeytan mizmarı ccceci;yle mi?” diyerek beni azarladı. Bunun ccceci;zerine Ras' lullah (s.a) ona d; nerek: “Onlara dokunma ey Ebu Bekr; her milletin bayramı vardır. Bu da bizim bayramımızdır.” [7] Buyurdu.

Yine bir bayram g; Hz. Aşe'nin, Habeşlilerin Mescid-i Nebevi'de kalkan mızrak oyunu oynadıkları bir sırada onları seyretmek için istemesi ccceci;zerine Hz. Peygamber ona

izin vermiş ve ‘Tamam, yeter’ deyinceye kadar beraberce bu oyunu seyretmişlerdir. [8] İslam dini her konuda itidali (orta yolu) emir ve tavsiye eder. Mümin olmak, fert ve aileleri mutluluğa götüren meşru yolları tıkayarak, dünyayı zindan haline getirmek değildir. Anne ve babaya yakışan, bayramları aile ve evresindekilerle neşe ve zevk içerisinde geçirmeyi gerektirmektedir.

İnanmış, Allah’a güvenmiş insan, bencil olmaz. Sadece kendisinin ve yakınlarının sağlık ve mutluluğunu değil, bütün müslüman kardeşlerin mutluluğunu da düşünür. Bu konuda Allah’a sarf eder ve dua eder. [1575]; [1606]; [1575]; [1593]; [1585]; [1575]; [1576]; [1610]; [1575]; [1583]; [1582]; [1604]; [1575]; [1604]; [1605]; [1587]; [1580]; [1583]; [1608]; [1585]; [1587]; [1608]; [1604]; [1575]; [1604]; [1604]; [1607]; [1580]; [1575]; [1604]; [1587]; [1601]; [1589]; [1604]; [1609]; [1579]; [1605]; [1602]; [1575]; [1604]; [1575]; [1604]; [1604]; [1607]; [1605]; [1575]; [1585]; [1581]; [1605]; [1606]; [1610]; [1608]; [1605]; [1581]; [1605]; [1583]; [1575]; [1608]; [1604]; [1575]; [1578]; [1585]; [1581]; [1605]; [1605]; [1593]; [1606]; [1575]; [1575]; [1581]; [1583]; [1575]; [1601]; [1602]; [1575]; [1604]; [1575]; [1604]; [1606]; [1576]; [1610]; [1604]; [1602]; [1583]; [1578]; [1581]; [1580]; [1585]; [1578]; [1608]; [1575]; [1587]; [1593]; [1575];

‘Hz. Peygamber Mescide iken bir bedev; Mescide girdi, namaz kıldı ve ‘Allah’ım bana ve Muhammed’e rahmet et, başkasına değil’ şeklinde dua etti Hz. Peygamber bedev;ye ‘Allah’ın geniş olan rahmetini daralttın’ [9]

buyurarak onu uyardı..

Merhamet insan kalbinin merhemidir. Sevgi ve saygı duygusundan uzak kimseler, katı yürekli olmanın yolunu tutmuşlar demektir. Bu duruma düşenler derhal bundan kurtuluş aralarını aramaya koyulmalıdırlar. [1575]; [1606]; [1585]; [1580]; [1604]; [1575]; [1588]; [1603]; [1575]; [1575]; [1604]; [1609]; [1585]; [1587]; [1608]; [1604]; [1575]; [1604]; [1604]; [1607]; [1602]; [1587]; [1608]; [1577]; [1602]; [1604]; [1576]; [1607]; Peygamberimiz (a.s.)’a bir sahabe; gelerek kalbinin katılaştığını hissettiğinden şikayet etti. Peygamberimiz ona; [1601]; [1602]; [1575]; [1604]; [1604]; [1607]; [1575]; [1606]; [1575]; [1585]; [1583]; [1578]; [1578]; [1604]; [1610]; [1610]; [1606]; [1602]; [1604]; [1576]; [1603]; [1601]; [1575]; [1591]; [1593]; [1605]; [1575]; [1604]; [1605]; [1587]; [1603]; [1610]; [1605]; [1608]; [1575]; [1605]; [1587]; [1581]; [1585]; [1575]; [1587]; [1575]; [1604]; [1610]; [1578]; [1610]; [1605];

‘Kalbinin yumuşamasını istiyorsan yoksulları doyur ve yetim başını okşa’ buyurdu. [10]

İnsanımızın kemal derecesini bulması için bayramlarda yapacağımız en önemli işlerden biri de yetim, kimsesiz ve yoksullarla ilgilenmek, onlara maddî destek olarak, kendilerine yalnızlıklarını hissettirmemektir. Yetim ve kimsesizlere hep acınır, ama hiç unutmayalım ki onlar, bizler için bu toplumda Allah rızasını kazanmamıza vesile olacak birer can simididir. Kadın sahabe;ler arasında kocası öldükten sonra sadece yetim kalan çocuklarını

öldüğü gün ömez”[14] b) Bayram sabahı erken kalkarak yıkanıp temizlendikten sonra namaza gitmek. c) Güzel kokular sürünmek, temiz ve yeni elbiseler giyinmek. d) Gücü yetiyorsa namaza yürüyerek gitmek ve giderken yolda tekbir getirmek; güler yüzlü ve sevinçli görünmek, yoksullara çokça sadaka vermek, çoluk çocuğuna bolluk göstermek. e) Ramazan bayramında, namazdan önce bir şeyler yemek, kurban bayramında ise, kurban kesecekse, kurban etinden yiyinceye kadar bir şey yiyip içmemek. [15] Bayram günlerinde annemizin-babamızın ellerini öpüp hayır dualarını almamızdır. Dinimizde Allah’a ibadetten sonra anne ve babaya saygı ve iyilik emredilmiş, onlara karşı “öf” bile demek yasaklanmıştır. Bu konuda Yüce Allah şöyle buyurur: ¢Ÿ žب ¤تعبد ا¤يه ب¤و¤دينحسنميب&#164.غن ع&#1606.دك¤كبرحديهموكلهمفلتقل لهمف ولتنهرهموقل لهم&#1602.ولكريمو خفضلهمجنحلذل منلرحمة و قل ربرحمهمكمربيني صغير “Rabbin, kendisinden başkasına aslâ ibadet etmemenizi, anaya-babaya iyi davranmanızı kesin olarak emretti. Eğer onlardan biri, ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa, sakın onlara “öf” bile deme; onları azarlama; onlara tatlı ve güzel söz söyle. Onlara merhamet ederek tevâzu kanadını indir ve de ki: “Rabbim!, Tıpkı beni küçükken koruyup yetiştirdikleri gibi sen de onlara acı.” (İsrâ, 17/23-24). Akraba ve komşularla tebrikleşerek, karşılıklı sevgi ve saygı duyguları aktarılmalı, karşılaştığımız herkesle selamlaşarak tebrikleşmeliyiz. Tanıdıklarımızı ziyaret ederek hatırlarını sormalı ve gönüllerini almamızdır. Hastanelerde ve evlerde yatan hastaları ziyaret etmeli, şifâ dileklerimizi sunmalıyız. Yetimlerin ve kimsesiz çocukların başını okşamalı, onlara anne ve baba gibi davranmalıyız. Çevremizdeki yoksullara ve bakıma muhtaç çocuklara yardım ellerimizi uzatmalı, onların da bayram sevinci yaşamalarını sağlamalıyız. Bizden hayır dua bekleyen ölülerimize dua etmeli, ruhları için hayır ve hasenâtta bulunmalıyız. Tanıdıklarımızdan dargın olanları barıştırmaya çalışmalı ve aralarını bulmalıyız. Çocuklara hediyeler dağıtmalı ve onları sevindirmeliyiz. Bayram günleri sevinç günleridir. Bu günlerde sevinçli ve güler yüzlü olmak tavsiye edilmiştir. Ashâb-ı kiramdan Ebû Zer, Peygamberimizin kendisine bu konuda şu tavsiyede bulunduğunu rivayet eder: تحقرن منلمعروف شيئو لو ن تلقى

Ebû Dâvûd, Libâs, 24. IV, 240. Tirmîzi, Et’ime, 30. IV, 274-275.

[islam ve Hayat.Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)